

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

w sprawie **Z. C.**,
skazanego z art. 223 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 9 maja 2024 r.,
wniosku obrońcy skazanego
w przedmiocie wyłączenia sędziego

p o s t a n o w i ł:

- 1. na podstawie art. 41a k.p.k. pozostawić wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek bez rozpoznania;**
- 2. na podstawie art. 41 § 1 i 41a k.p.k. nie uwzględnić wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego w części dotyczącej żądania wyłączenia od udziału w sprawie z uwagi na istnienie uzasadnionej wątpliwości co do braku bezstronności, zaś w pozostałym zakresie wniosek pozostawić bez rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. podczas rozprawy kasacyjnej wniósł o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek i Pawła Kołodziejskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy. Odwołał się do argumentacji przytoczonej w uprzednich pisemnych wnioskach z dnia 7 września

2023 r. oraz 1 lutego 2024 r. Zaakcentował fakt, że przedmiotem zarzutu jest kwestia udziału w składzie sądu odwoławczego dwóch sędziów powołanych w tej samej procedurze, co wymienieni sędziowie.

Aspekt badania bezstronności SSN Małgorzaty Bednarek był już przedmiotem oceny dokonanej w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 31 października 2023 r., sygn. akt V KK 358/23. Obejmowała dwie płaszczyzny. Pierwsza - materię określoną w ustawie procesowej, a więc art. 41 § 1 k.p.k., druga - przesłanki określone w unormowaniach o charakterze ustrojowym. Ten obszar wniosku, który mieścił się w ramach kognicji art. 41 § 1 k.p.k. podlegał merytorycznej analizie, której konsekwencją była odmowa jego uwzględnienia. Co do kwestii ustrojowych wniosek pozostawiony został bez rozpoznania - z uwagi na normatywne zastrzeżenie podstawy jego procedowania wyłącznie dla trybu określonego w art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym, stosownie do wyroku TK z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19. Powyższe okoliczności mają kluczowe znaczenie dla rozpoznania wniosku o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek, ponownie złożonego przez obrońcę skazanego na rozprawie kasacyjnej w dniu 26 marca 2024 r. Z treści zaprotokołowanego stanowiska obrońcy wynika, że powtórzenie wniosku nie było motywowane innymi okolicznościami aniżeli te, które podniesione zostały w poprzednio złożonych wnioskach pisemnych. Uwzględniając zatem kategorię treść art. 41a zd. 1 k.p.k., który stanowi, że wniosek o wyłączenie sędziego oparty na tych samych podstawach faktycznych, co wniosek wcześniej rozpoznany pozostawia się bez rozpoznania, Sąd Najwyższy orzekł jak w pkt 1 sentencji.

W odniesieniu do SSN Pawła Kołodziejskiego zauważyć natomiast należy, że składając wniosek o wyłączenie tego sędziego na rozprawie kasacyjnej w dniu 26 marca 2024 r. obrońca, analogicznie jak względem SSN Małgorzaty Bednarek, odwołał się do argumentacji zawartej w uprzednio złożonych pisemnych wnioskach z dnia 7 września 2023 r. oraz 1 lutego 2024 r. Pierwszy z tych wniosków nie dotyczył bezpośrednio SSN Pawła Kołodziejskiego, drugi natomiast był złożony w trybie art. 29 § 5 i 6 ustawy o Sądzie Najwyższym, a przytaczał motywy o charakterze ustrojowym, związane z powołaniem na stanowisko sędziego przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną w trybie określonym przepisami

ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 z późn. zm.). W końcowym fragmencie zawierał nadto charakterystykę ścieżki awansu zawodowego sędziego oraz konstatację, że „bezpośrednie związki z prokuraturą i Ministerstwem Sprawiedliwości są silne i mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do bezstronności”.

Na wstępie wspomnieć trzeba o wzajemnej relacji podstaw określonych w art. 41 § 1 k.p.k. oraz art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym. Wymaga uwzględnienia, że druga z tych ustaw jest późniejsza i przewiduje szczególne postępowanie, którego przedmiotem jest właśnie badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu. Jej zakres przedmiotowy pozostaje niewątpliwie węższy od wytyczonego przepisem art. 41 § 1 k.p.k., gdyż ogranicza się do możliwości weryfikacji wymogów bezstronności i niezawisłości sędziego Sądu Najwyższego w kontekście dwóch przewidzianych w nim kryteriów, a więc okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu. Zwraca natomiast uwagę fakt, że właśnie te kwestie w głównej mierze były przedmiotem argumentacji przytoczonej we wniosku obrońcy skazanego z dnia 1 lutego 2024 r. Wniosek odnośnie do tej materii winien podlegać procedowaniu w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym (por. wyrok T. K. z dnia 4 marca 2020 r., P 22/19). Oczywiście konsekwencją takiej wykładni jest niedopuszczalność badania okoliczności przewidzianych w powyższym przepisie na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. Stąd w tym zakresie wniosek nie mógł podlegać merytorycznemu rozpoznaniu.

Co się zaś tyczy pozostałych kwestii zasadne jest wskazanie, że przesłankę wyłączenia sędziego przewidzianą w art. 41 § 1 k.p.k. badać należy w ramach oceny relacji sędziego i strony postępowania, oceny zachowania sędziego w toku rozpoznania sprawy, czy też jego zachowania i wypowiedzi poza rozprawą dotyczących przedmiotu procesu. Musi zatem istnieć związek pomiędzy okolicznością z art. 41 § 1 k.p.k., a oceną osoby sędziego w pryzmacie tej okoliczności, z punktu widzenia bezstronnego rozpoznania sprawy (zob.

postanowienie SN z dnia 4 kwietnia 2024 r., II KK 366/23). Jednocześnie uzasadniona wątpliwość, o której mowa w powyższym przepisie musi istnieć obiektywnie, a nie tylko w subiektywnym odczuciu strony składającej wniosek o wyłączenie. Chodzi wszakże o wątpliwość, którą w oparciu o zaistniałą okoliczność mogłaby powziąć każda inna, rozsądnie oceniająca sytuację i nie zaangażowana w spór osoba. Nie stanowi zarazem przyczyny wyłączenia sędziego sama podejrzliwość strony, czy też utrata wiary w bezstronność sędziego, wynikająca z jej subiektywnego odczucia. Uwagi powyższe odnoszą się do takiego zachowania sędziego na sali rozpraw oraz poza nią, z którego mogłoby wynikać, że sędzia jest w określony sposób nastawiony do uczestników postępowania lub do sprawy. Chodzi tu o zachowanie sędziego odnoszące się zarówno do oceny rozpoznawanej sprawy przed wydaniem rozstrzygnięcia, jak i o wyrażanie pewnych opinii oceniających uczestników postępowania, które może świadczyć o określonym nastawieniu sędziego do sprawy lub osób w niej uczestniczących (zob. postanowienie SN z dnia 14 marca 2024 r., I Zo171/23). Tego rodzaju okoliczności w odniesieniu do SSN Pawła Kołodziejewskiego nie zostały przez wnioskującego wykazane. Fakt, że uprzednio sprawował urząd prokuratora nie może - jak domaga się autor wniosku z dnia 1 lutego 2024 r. - mieć niejako automatycznego przełożenia na jego zdolność do obiektywnego orzekania w ujęciu zarówno generalnym, jak też w realiach tej konkretnej sprawy. Wszak tego rodzaju kierunek ścieżki zawodowej nie jest odosobniony w środowisku prawniczym. Skoro przewidują go stosowne przepisy, to nie sposób tylko z tej okoliczności wywodzić wniosek o braku posiadania przez sędziego atrybutu niezawisłości i uruchamiania na tej podstawie mechanizmu gwarancyjnego unormowanego w art. 41 § 1 k.p.k. w sytuacji, w której żadne konkretne na tle danej sprawy aspekty za tym nie przemawiają. Takiej podstawy nie może stanowić fakt wykonywania dodatkowej, także nie wykraczającej poza ustawowe rygory, działalności „pozaorzeczniczej” o charakterze eksperckim czy dydaktycznym. Twierdzenie, że mogłyby one w jakikolwiek sposób oddziaływać na obiektywizm orzekania w niniejszej sprawie nie znajduje racji bytu, gdyż nie zostało to w najmniejszym nawet stopniu wykazane.

Kierując się więc powyższymi względami, Sąd Najwyższy orzekł zatem jak w sentencji.

[PGW]

[ms]